

มาฆบูชาเทศนา ถิ่นที่ ๑ ปาปาภรณ์กลา

พระสุพจนมณี (ผิน สุวโจ ป.๖) วัดบวรนิเวศวิหาร
กรุงเทพมหานคร

พระธรรมเทศนาในโอกาสจิตกาลทางพระพุทธศาสนา

คณะธรรมยุต

จัดพิมพ์เผยแพร่

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมมาสมุทฺทสฺส.

สพฺพปาปสฺส อภรณํ เอตํ พุทฺธาน สาสนนฺติ.

อนุสนธิพระธรรมเทศนา มีนุพพาปรัสเซียเนื่องเป็นลำดับมา วาระนี้จักพรรณนาความในพระโอวาทปาฏิโมกข์ สัพพปาปาภรณ์กลา ว่าด้วยการไม่ทำบาป อันเป็นหลักการหรือหัวใจของพระพุทธศาสนาข้อต้น เพื่อให้เกิดอนิสงส-

แต่ในวาระนี้ จักอธิบายจำเพาะข้อต้นคือ สัพพปาปาภรณ์ การไม่ทำบาปทั้งปวง.

ปาปาะ คือ บาปนั้น โดยพยัญชนะ แปลว่า ลามก. โดยอรรถได้แก่ อกุศลทุจริตอันรวมลงในความชั่วทุกอย่างหมด อันคนเราที่ปรากฏผลในฝ่ายชั่ว เช่นความเป็นผู้มีร่างกายไม่สมประกอบ มีรูปร่างไม่น่าดู มีโรคมาก มีอายุสั้น

แม้แต่ชื่อก็ไม่ปรารถนาได้ยินได้ฟัง ต้องการให้ห่างไกลตั้งร้อยโยชน์พันโยชน์ด้วยเหตุนี้ จึงต่างคนต่างพยายามค้นหามูลรากเพื่อละ เพื่อแก้และป้องกัน และต่างก็ลงมติไว้หลายประการ บางพวกเห็นว่าบาปเหล่านั้นเกิดขึ้นเองโดยไม่มีมูลเหตุ บางพวกเห็นว่าไม่ใช่เกิดขึ้นเองมีมูลเหตุเป็นแดนเกิด แต่มูลเหตุ นั้นเนื่องมาจากสายโลหิตอันสืบต่อมาจากมารดาบิดา ปู่ ย่า ตา ยาย เทือกเถา

เป็นธรรมจำเพาะตน คนอื่นหาทำคนอื่นให้บริสุทธิ์ได้ไม่” “น ชจุจา วสโต โหติ น ชจุจา โหติ พฺราหฺมणे น บุคคลไม่ใช่เป็นผู้เลวทรามเพราะชาติ ไม่ใช่เป็นผู้ประเสริฐเพราะชาติ” หมายความว่า ทรงปฏิเสธ ทั้งความคิดต่อมาจากผู้ใด จนแก้ไขเปลี่ยนแปลงอบรมให้ดีขึ้นไม่ได้ ปฏิเสธทั้งคำแข่งคำสาปนั้น ๆ ถ้าบาปเป็นเพราะพระเป็นเจ้าแข่งสาปจริงแล้ว ผู้ได้รับโทษก็ไม่ควรจะนับถือ

ผู้คิด ผู้ใดทำกรรมชยาบ ทำกรรมลามก ผู้นั้นก็เป็นผู้ชยาบเป็นผู้ลามก รวมลงในพุทธภาษิตว่า “อุตตนา ว กตํ ปาปํ อุตตนา สฺกฺกิลิสฺสติ” บาปที่ทำด้วยคน ย่อมเศร้าหมองเฉพาะตน “อุตตนา อกตํ ปาปํ อุตตนา วिसฺซุณฺติ” บาปที่ไม่ได้ทำด้วยตน ย่อมบริสุทธิ์เฉพาะตน กรรมย่อมอำนวยผล คือ ย่อมสร้างสรรค์กตแต่งสัตว์บุคคลดังนี้ จึงได้มีพระพุทธภาษิตตรัสไว้ว่า “กมฺมํ

ลกเต ผลํ” คนหว่านพืชเช่นใด ย่อมได้ผลเช่นนั้น เพราะเหตุฉะนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงได้ตรัสสอนให้หมั่นพิจารณากรรมของตนว่า “กมฺ-มสฺสโกมฺหิ” เรามีกรรมเป็นของ ๆ คน “กมฺมทายาโท” เราเป็นผู้รับผลของกรรม “กมฺมโยนิ” มีกรรมเป็นกำเนิด “กมฺมพฺนฺธุ” มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ “กมฺมปฏิสรโณ” เป็นผู้มึกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย คือมีกรรมเป็นเครื่องอยู่ของตน

เพราะเหตุนี้ จึงได้มีพุทธศาสนสุภาษิตแสดงว่า “ยานิ กโรติ ปฺริโส ตานิ อุตฺตนิ ปฺสฺสติ” ผู้ทำสิ่งใด ๆ ไว้ ย่อมเห็นสิ่งนั้น ๆ ในตน และอกุศลกรรมนั้น ย่อมมีโทษร้ายแรงให้ผลเป็นทุกข์โดยส่วนเดียว ผู้ที่ทำการชั่วก็เหมือนกับผู้ที่กลืนกินยาพิษ หรือก้อนเหล็กแดง ก็ย่อมได้รับโทษอันเผาผลาญชีวิตของตนเอง กรรมชั่วเกิดขึ้นที่ตนก็ทำลายตน สมด้วยนิพนธ์พุทธภาษิตที่ตรัสเป็น

ได้ทำบาป ทั้งในที่แจ้ง ทั้งในที่ลับ “สเจ โว ปาปํ กมฺมํ กริสฺสล กโรธ วา” ถ้าท่านจักทำหรือกำลังทำอยู่ ซึ่งกรรมอันเป็นบาปไว้ชรั “น โว พุทฺขามุตฺตยตฺถิ อุเปจฺจาปิ ปลายตํ” ความพ้นจากทุกข์จะไม่มีแก่ท่าน แม้ผู้เหาะหนีไปอยู่ เพราะฉะนั้นจึงไม่มีถิ่นที่จะหนี ไม่มีวิธีที่จะต่อสู้อำนาจของกรรมได้ แม้กรรมจะมีอำนาจใหญ่ ดังพรรณนามาก็คือ ก็มีอำนาจครอบงำได้จำเพาะผู้ที่

ประพฤต้อย่างนั้น ผู้นั้นจะชอบหรือไม่ ก็เป็นเครื่องแสดงให้รู้ได้อยู่แล้ว ผู้ที่ประพฤติตามอำนาจของกิเลสความชั่วแล้ว ได้รับความเดือดร้อนในภายหลัง ก็มีเป็นอันมาก บางคนถึงออกปากบ่นว่า ถ้ารู้อย่างนี้จะไม่ทำเลยก็มีเป็นพยานอยู่ และความช่วนั้น บุคคลย่อมมีอำนาจและสิทธิที่จะไม่ทำได้ และเมื่อไม่ทำทุกข์ก็ไม่มี ทั้งผู้หวังดีทั้งหลาย มีมารดาบิดาครูอุปัชฌายาจารย์ตลอดถึง

ผลแห่งการพึงธรรมของผู้ใคร่ในธรรมปฏิบัติเป็นลำดับไป.

ดำเนินความว่า เมื่อสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงแสดงขันติอันเป็นหลักของผู้ประกอบกิจ และทำบุคลให้เป็นสมณะผู้สงบระงับเป็นลักษณะคนดี สมควรเป็นผู้ประกาศพระศาสนาแล้ว จึงได้ตรัสพระคาถาที่ ๒ ต่อมาว่า

ความเป็นมนุษย์ผู้เคราะห์ร้าย อาภัพอัปโชค เป็นที่รังเกียจ สยะสยงของผู้ได้รู้ได้เห็น ี่มีความเป็นอยู่โดยความผิดเคือง หากความสุขได้โดยยาก ไม่มีความเจริญแม้จนนิดเดียว มีอวัยวะไม่บริบูรณ์เป็นบ้ำบ้เสียจริตผิดมนุษย์ หมดทางที่จะแก้ไขให้กลับเป็นคนดีได้ เป็นผู้หนาแน่นไปด้วยความโลภ ความโกรธ ความหลง อิจฉาพยาบาท เหล่านี้เป็นต้น เป็นผลที่ไม่พึงปรารถนา แม้ผู้

เหล่านี้บ้าง จากสิ่งศักดิ์สิทธิ์อยู่ภายนอก มีพระเป็นเจ้าเป็นต้นบ้าง เมื่อเทือกเถาเหล่านี้เป็นคนมีอุปนิสัยอย่างไร แรงแไปทางระคะ โทสะ โมหะ กองไหน บุตรธิดาผู้เป็นอนุชนก็ต้องเป็นไปอย่างนั้น เป็นทายาทรับผลนั้น ๆ โดยลำดับต่อไป หรือเมื่อพระเป็นเจ้าไม่โปรดและสาปใคร บาปก็ลงโทษผู้นั้น เป็นไปตามคำสาปของพระเป็นเจ้า เมื่อทำความเข้าใจดังนี้แล้ว ก็ทำพิธี

พระเป็นเจ้า เพราะใจโหดร้ายนัก บาปนั้นย่อมเกิดแต่เหตุภายใน คือ กรรมอันเป็นการตั้งใจทำของตนเอง ดังบาทพระคาถาเป็นนิตัสสนะในเบื้องต้นว่า “สพฺพปาปสฺส อภรณํ” การไม่ทำบาปทั้งปวง ดังนี้ เพราะคำว่า การไม่ทำบาปนั้น ย่อมแสดงว่าบาปเกิดจากการทำ ถ้าไม่ทำ บาปก็ไม่เกิด เป็นอันยกกรรมขึ้นประกาศในพระโอวาทข้อต้น แผลกพื่นจากศาสนาเก่า ที่สอนว่าพระเป็น

สตุเต วิภฺชชติ ยทิตํ ทินปฺปณฺตีตยาถ” กรรมย่อมจำแนกสัตว์คือให้ประณิดและเลว “กมฺมฺนา วสโต โหติ กมฺมฺนา โหติ พฺราหฺมणे” บุคคลย่อมเป็นผู้เลวทราม เพราะกรรม ย่อมเป็นผู้ประเสริฐดี เพราะกรรม และสัตว์ก็ย่อมเป็นไปตามกรรม สมกับคำพระคาถาพุทธภาษิตว่า

“ยํ กมฺมํ กริสฺสามิ” จักทำกรรมอันใดไว้ “กถฺยาณํ วา ปาปํ วา” ดีหรือชั่ว “ตสฺส ทายาโท ภวิสฺสามิ” จักเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น. และกรรมย่อมเป็นสภาพที่ศักดิ์สิทธิ์มีฤทธิ์มีอำนาจยิ่งใหญ่ในโลก ไม่มีอะไรจะมีอำนาจเหนือกว่าอำนาจของกรรมได้ มัจจุราชหรือพระกาฬซึ่งถือกันว่า เป็นผู้มือำนาจศักดิ์สิทธิ์สูงสุดเที่ยงตรง เป็นยุติธรรมก็ไม่เหนืออำนาจของกรรมได้ มัจจุราชหรือ

ข้ออุปมาอุปไมยโดยฉันทที่ทรงพระคาถาว่า “อภิมคฺคตฺติ ทุมฺเมธํ วจิรํ วมฺหํ มณฺี” กรรมที่เกิดแก่คนมีตนเป็นแดนเกิด ย่อมย้ายที่ทำลายบุคคลผู้มีปัญญาทรามเหมือนวชิรมณีนั่นเกิดแต่หิน ย่อมทำลายหินฉะนั้น.

ผล เว กพฺลิต หนฺติ

ผล เวทฺ ผล หนฺ

สกุภาโร กาปฺริสํ หนฺติ

คพฺโถ อสฺสตรึ ยลา

ทำการมาแล้ว ถ้าไม่ทำ กรรมก็ไม่มีอำนาจจะมาทำอันตรายแม้แต่น้อยหนึ่งแก่ผู้ไม่ทำนั้น ๆ ได้ กลับตรงกันข้าม คือผู้ไม่ทำความชั่ว ย่อมจะได้ผลดีมีความเจริญอยู่เย็นเป็นสุข มีชีวิตยืนยาวเสียอีก ผู้ทำการชั่วต่างหากต้องเป็นทุกข์ร้อน การทำความช่วนั้น ซึ่งจะไม่ลงโทษผู้ทำให้เป็นผู้ชั่วย่อมไม่มี เพราะเหตุนี้ สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า “อกตํ ทุกกฺกํ เสยฺโย” ความชั่วไม่ทำ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่สุด ก็ทรงสอนไม่ให้ทำ ผู้ที่ขึ้นทำ ชื่อว่าประพฤตินอกเหนือความหวังดีของงานเหล่านั้น ชื่อว่าเป็นผู้นอกคอก ประพฤตผิดเจตนาของผู้ที่ควรเคารพ เป็นผู้ทำลายตนเอง โทษใคร่ไม่ได้ ผู้ที่ทำการชั่ว ชื่อว่าเป็นผู้เขลา เป็นผู้โง่ เป็นผู้เซ่อ เป็นผู้เซอะ เป็นผู้ก่อทุกข์สร้างโทษให้แก่ตน เป็นผู้เกิดความเสียหายเสียสกุล เต็มไปด้วยความชั่วด้วยประการทั้งปวง

สพฺพปาปสฺส อภรณํ

กุสฺสสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส

สจิตฺตปริโยทปนํ

เอตํ พุทฺธาน สาสนํ

แปลความว่า “การไม่ทำบาปทั้งปวง ๑ การยังกุศลให้ถึงพร้อม ๑ การชำระจิตของตนให้ผ่องแผ้ว ๑ ธรรม ๓ อย่างนี้ เป็นอนุสาสนี คือคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย” ดังนี้.

ประสพเอง เป็นที่ทราบกันมาแต่ครั้งโบราณก่อนพุทธกาล อันนั้นท่านเรียกกันว่า บาป บาปนั้นย่อมรับกันว่าเป็นสภาพฝ่ายชั่ว เป็นสิ่งที่เกลียดกลัวกันทั่ว ๆ ไป เป็นสภาพที่มีโทษอย่างร้ายแรง เมื่อมีแก่ผู้ใด ผู้นั้นก็หาความเจริญมิได้ ยิ่งเสียกว่าโรคร้ายเกิดขึ้นภายใน ย่อมไม่เป็นที่พึงปรารถนาอย่างยิ่ง ตั้งแต่ไหนแต่ไรมา ไม่มีใครในโลกแม้สักคนหนึ่งจริงใจว่าชอบบาปอกุศลทุจริต

อ้อนวอนแสดงความจงรักภักดีต่อพระเป็นเจ้า เพื่อขอให้ช่วยปลดเปลื้องคำสาปให้ตนพ้นจากบาปนั้น ๆ. ในทางพระพุทธศาสนา พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ตรัสว่าบาปมี และทรงแสดงว่าบาปเหล่านั้นมีมูลเหตุเป็นแดนเกิดเหมือนกัน ไม่ใช่เกิดขึ้นเอง และทรงปฏิเสธเหตุภายนอกว่า “สุทฺธิ อสุทฺธิ ปจฺจตุตฺตํ นานุโล อนุถํ วิโสธเย” แปลความว่า “ความบริสุทธิ์และความไม่บริสุทธิ์

เจ้าเป็นผู้สร้างเป็นผู้ประสาทประสิทธิ และกรรมนั้นก็เกิดขึ้นที่ตน ดังนี้พนธ์พุทธภาษิตว่า “อตุตฺตรชํ อตุตฺตสมฺภวํ” กรรมนั้นเกิดขึ้นจากตน มีตนเป็นแดนเกิด ผู้ใดทำผู้นั้นย่อมได้รับผลเหมือนกับการเรียนหนังสือ ผู้ใดเรียน ผู้นั้นก็ได้รับผล คือมีความรู้อ่านออกเขียนได้ ผู้ใดบริโภคอาหาร ผู้นั้นก็ได้ผลคือ อิ่มหนำสำราญ ผู้ใดประพฤตชั่ว ผู้นั้นก็เป็นผู้ชั่ว ผู้ใดประพฤตดี ผู้นั้นก็เป็น

กมฺมฺนา วตฺตตี โลโก

กมฺมฺนา วตฺตตี ปฺชา

กมฺมฺนิ พฺนฺธฺวา สตุตา

รลฺลสฺสาณิวํ ยายโต

“โลกย่อมเป็นไปตามกรรม ประชาชาติย่อมเป็นไปตามกรรม สัตว์ทั้งหลายเป็นผู้เกี่ยวพันในกรรม เหมือนเพลาแห่งรถที่กำลังแล่นไปอยู่ฉะนั้น” ผู้ทำการใด ก็ได้ผลของกรรมนั้น สมด้วยประพันธ์คาถาว่า “ยาทิสํ วปเต พิชํ ตาทิสํ

พระกาฬนั้น ก็เป็นลูกมือของกรรม ทำตามกรรมนั้น ผู้ที่ทำการแล้ว จึงหนีอำนาจของกรรมไม่พ้น แม้จะดำดินแทรกไปอยู่ในบาดาล ดำน้ำลงไปอยู่ในก้นทะเล เหาะลอยไปอยู่ในอากาศ แทรกเข้าไปอยู่ในภูเขา ก็ไม่พ้นเขตอำนาจของกรรมไปได้ จะพึงเห็นได้ง่าย ๆ โดยอุทาหรณ์อย่างต่ำเพียงแต่ผู้บริโภคอาหารเมื่อบริโภคแล้ว ก็หนีความอิ่มไม่ได้ เพราะได้ทำแล้ว ถึงอย่างไร ตนเองก็รู้อยู่

ผลกล้วยย่อมฆ่าต้นกล้วย ขุยไผ่ย่อมฆ่าต้นไผ่ ขุยอ้อยย่อมฆ่าต้นอ้อ สักการะย่อมฆ่าบุรุษชั่ว เหมือนกับลูกมีฆ่าแม่มี้อัครจะนั้น เพราะเหตุดังนี้ สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงได้ตรัสเตือนไว้ว่า “สเจ ภายถ พุทฺขสฺส สเจ โว พุทฺขมฺปฺปิยํ” ถ้าท่านทั้งหลายกลัวต่อทุกข์ ถ้าทุกข์มีเป็นที่รักของท่านทั้งหลาย “มา กตฺถ ปาปํ กมฺมํ อาวี วา ยทิต วา รโห” ท่านทั้งหลายอย่า

เสียเลียดคิดว่า “ปจฺจฺจา ตปฺปติ ทุกกฺกํ” เพราะความชั่วย่อมตามเผาผลาญในภายหลัง ชื่อนี้ย่อมเป็นความจริง เพราะบุคคลผู้ถูกความโลภครอบงำแล้ว ทำตามอำนาจของความโลภก็ตี ถูกความโกรธครอบงำแล้ว ทำตามอำนาจของความโกรธก็ตี ถูกความหลงครอบงำแล้ว ทำตามอำนาจของความหลงก็ตี คนอย่างนี้มีภาวะเป็นอยู่อย่างไรบ้าง เราชอบหรือไม่ ถ้าเราไม่ชอบแล้ว และขึ้น

ไม่เป็นที่ปรารถนาทั้งทางโลกทั้งทางธรรม มีชีวิตเป็นอยู่ที่เพียงมีลมหายใจ ไม่มีคุณงามความดีที่ซึ่งพรรณนาได้ จึงเป็นที่รังเกียจของบุคคลผู้มุ่งทำดี และความช่วนั้น บุคคลสามารถละได้ พระโบราณาจารย์เล่าเรื่องพรานเนื้อ ได้สำเร็จพระโสดาปัตติผล ก็เพื่อจะแสดงว่า โลกะไม่ใช่ขัตติเป็นสายโลหิตของสกุลพรานจนละไม่ได้ เล่าเรื่องพญานาคผู้รัยรักษายาโบสถ์สี่ และนางยักษิณี

ได้สำเร็จธรรมะในทางพระศาสนา ก็เพื่อแสดงว่าโทษะ ไม่ใช่เป็นสายโลหิตประจำสันดานพญานาคหรือนางยักษ์นี้ผู้ร้ายนั้นจนละไม่ได้ เล่าเรื่องสันติมหาอำมาตย์ได้สำเร็จพระอรหัตผล ก็เพื่อแสดงว่า โมหะไม่ใช่เป็นของประจำสันดานของเหล่านักเลงสุรา จนละไม่ได้ พระอริยบุคคลทั้งหลายที่ได้สำเร็จมรรคผล ก็ล้วนแต่เป็นผู้มีกิเลสมาก่อนทั้งนั้น เพราะเหตุฉะนี้ จึงได้

พระอภัยมณี

เพื่อมิใช่ประโยชน์เกื้อกูล เพื่อทุกข์ “นาหิ เอวံ วเทยฺยิ อกุสลํ ภิกฺขเว ปชฺหาลาติ” เราก็ไม่พึงกล่าวเตือนว่า ท่านทั้งหลายจงละอกุศลกรรมเสียเลย “ยสุมา จ โข ภิกฺขเว อกุสลํ ปหีนํ หิตาย สุขาย ส่วตฺตติ” เพราะอกุศลกรรมที่ท่านทั้งหลายละได้แล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลเพื่อความสุข “ตสุมาหิ เอวံ วทามิ, อกุสลํ ภิกฺขเว ปชฺหาลาติ” ฉะนั้น เราจึงเตือนว่า

พระพรานพราหมณ์

ห้อมล้อมเป็นบริวารเดินเข้าไปสู่อุปา ได้พบภิกษุรูปหนึ่งผู้ถือบิณฑบาตเป็นวัตรในระหว่างทาง เขานึกโกรธว่า เราได้เห็นภาพกัณเณีเสียแล้ว จักไม่ได้อะไรๆวันนี้ ฝ่ายพระเถระเที่ยวไปบิณฑบาตในบ้าน ฉ้นเสร็จแล้วเดินทางกลับไปสู่วัด ส่วนนายพรานเที่ยวไปในป่าไม่ได้อะไรเลย เดินกลับมาพบพระเถระเข้าอีกคิดว่าวันนี้เราเที่ยวไปในป่าตลอดวันไม่ได้อะไรเลย เพราะพบภาพกัณเณีนี้ บัดนี้ก็มา

พระพรานพราหมณ์

นั่นเอง แล้วต่างร้องวิ้งหลีกไปด้วยความเสียใจ เหตุที่นายพรานต้องเสียชีวิตครั้งนั้น ก็เพราะบาปของตน มองเห็นผลในปัจจุบัน ผู้ประทุษร้ายต่อบุคคลผู้ไม่ประทุษร้าย ย่อมได้รับผลถึงความพินาศ ในปัจจุบันทันตาเห็นเป็นพยานอยู่ดังนี้ มีเป็นอเนกประการ สมด้วยพุทธพจน์บรรหารครัสว่า

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

มลา เว ปาปกา รมฺมา อสุมี โลกเ ปรมฺหิ จ
“บาปธรรมย่อมเป็นมลทินแท้ ทั้งในโลกนี้ทั้งในโลกหน้า” เพราะเหตุ นั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงตรัสสอนไม่ให้ทำบาป ทรงยกเป็นหลักการของพระศาสนา ข้อที่ ๑ ว่า

ครัสเตือนให้รู้จักภาวะและความสามารถของตนว่า **“อกุสลํ ภิกฺขเว ปชฺหล”**
ดูก่อนท่านผู้เห็นภัยทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจงละกรรมอันเป็นอกุศลเสีย **“สฎฺกา ภิกฺขเว อกุสลํ ปชฺหิตฺุ”**
ท่านทั้งหลายสามารถเพื่อละอกุศลกรรมนั้นได้ **“โน เจตํ ภิกฺขเว สฎฺกา อภวิสฺส, อกุสลํ ปชฺหิตฺุ”**
ถ้าท่านทั้งหลายไม่สามารถเพื่อจักละอกุศลนั้นได้ไซ้ร้ **“นาหิ เอวံ วเทยฺยิ, อกุสลํ ภิกฺขเว**

พระพรานพราหมณ์

ท่านทั้งหลายจงละอกุศลกรรมเสียเถิด ดังนี้. อนึ่ง บาปอกุศลความชั่วทุจริต ย่อมมีโทษร้ายแรงไม่เลือกบุคคลจะมีจน ฉลาดเขลา ชั้นไหนอย่างไรก็ตามเมื่อทำผิดแล้ว ย่อมได้รับผิดเสมอกันหมด และความผิดบางอย่างมีโทษถึงเป็นอเดกิจจา ไม่มีทางเยียวยาแก้ไขได้ หรือบางอย่างมีโทษยังพอแก้ไขได้ เมื่อบุคคลประพฤติสว่างแล้ว ก็เป็นเหตุให้ต่างพร้อยเสียความบริสุทธิ์ และเป็น

พระพรานพราหมณ์

ประชันหน้าเข้าอีก ตีละ เราจักให้สุนัขกัดกินเธอเสีย แล้วให้สัญญาปล่อยสุนัขไป พระเถระวิงวอนว่าอย่าทำเช่นนั้นเลย อุบาทส พรานก็ไม่ฟังคำ พระเถระเห็นหมดทางจึงปีนขึ้นต้นไม้ นั่งอยู่ที่กิ่งสูงประมาณชั้วบุรุษหนึ่ง ผุ่งสุนัขก็ไปล้อมต้นไม้นั้น นายพรานโกกะได้ไปล้อมอยู่ด้วย พलगพูดเหยี้ยว แม่ท่านขึ้นไปบนต้นไม้ก็จักไม่พ้นไปได้ แล้วแทงที่พื้นเท้าของพระเถระด้วยปลายลูกศร

พระพรานพราหมณ์

โย ทณฺเฑน อทณฺเฑสุ อปฺปทฺฏฺเจสุ ทฺสฺสติ
ทสฺนุนมณฺเฑตฺรํ ฌานํ ชิฺปฺปเมว นิคฺจฺจติ.

เป็นต้น แปลความว่า “บุคคลใดย่อมประทุษร้ายในท่านผู้ไม่มีท่อนไม้ ผู้ไม่ประทุษร้ายด้วยอาชญา บุคคลนั้นย่อมพลันถึงฐานะ ๑๐ อย่าง อย่างใดอย่างหนึ่ง คือได้เสวยเวทนากล้า ๑ ความแตกแห่งร่างกาย ๑ อาพาธหนัก ๑

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

สพฺพปาปสฺส อกรรมํ เอตํ พุทฺธาน สาสนํ
“การไม่ทำบาปทั้งปวงนั้นเป็นอนุสาสนี คือคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย” ซึ่งมีความดังพรรณนามา ด้วยประการฉะนี้.

ปชฺหาลาติ”
เราก็ไม่พึงกล่าวเตือนว่าท่านจงละอกุศลเลย **“ยสุมา จ โข ภิกฺขเว สฎฺกา อกุสลํ ปชฺหิตฺุ”**
เพราะเหตุที่ท่านทั้งหลายสามารถเพื่อละอกุศลกรรมได้ **“ตสุมาหิ เอวံ วทามิ, อกุสลํ ภิกฺขเว ปชฺหาลาติ”**
ฉะนั้นเราจึงกล่าวเตือนว่า ท่านทั้งหลายจงละอกุศลเสีย **“อกุสลณฺจหิทํ ภิกฺขเว ปหีนํ อหิตาย พุทฺขาย ส่วตฺเตยฺย”**
อนึ่ง อกุศลกรรมนั้น อันท่านทั้งหลายละเสียแล้ว จะพึงเป็นไป

พระพรานพราหมณ์

ปัจจัยให้จิตด้าน หมดความละอายมีนีสัยหยาบขึ้นไปเป็นลำดับ จนถึงสามารถทำกรรมหนักได้โดยไม่ต้องฝืนใจ บุคคลผู้ทำความชั่วแม้จะตั้งใจทำแก่ผู้อื่นทำให้ผู้อื่น ก็ชื่อว่าทำแก่ตน ทำเพื่อตน ทำให้ตน ไม่ไปไหน กลับส่งผลย้อนมาหาตน สนองตนนั่นเอง ดังมีเรื่องนายพรานโกกสุนัขลูทกเป็นอุทาหรณ์ ความย่อว่า วันหนึ่งเวลาเข้านายพรานนั้นถือเอาธนูอันเป็นเครื่องมือ มีสุนัข

พระพรานพราหมณ์

พระเถระก็ร้องวิงวอนด้วยประการต่าง ๆ นายพรานไม่ฟังเสียง มุ่งแทงเอาๆ พระเถระยกเท้าหลบไปมาอยู่ พอดีจิวรที่ห่มตกคลุมตัวนายพราน ตั้งแต่ศีรษะลงไปถึงเท้า หมู่สุนัขสำคัญว่าพระเถระตกลงมาแล้ว เข้ายื้อแย่งกัดกินจนเหลือแต่ร่างกระดูก เมื่อกัดกินเสร็จแล้วออกมายืนอยู่ในภายนอก เห็นพระเถระยังยืนอยู่บนต้นไม้ จึงสำนึกขึ้นได้ว่า ผู้ที่ตนกัดกินนั้น คือพรานผู้เป็นนายของตน

พระพรานพราหมณ์

จิตฟุ้งซ่าน ๑ ราชอุปสรรค ๑ มักถูกกล่าวต่ออย่างทารุณ ๑ ความเสื่อมแห่งหมู่ญาติ ๑ ความสลายแห่งโคละ ๑ ไฟย่อมไหม้เรือนของเขาให้พินาศไป ๑ เพราะแตกแห่งกาย เขาผู้ทรามปัญญาย่อมไปเกิดในนรก ๑”
ความชั่วเป็นเครื่องเศร้าหมองให้ทุกข์โทษดังนี้ จึงมีนิพนธ์พุทธภาษิตว่า

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์

พระพรานพราหมณ์